

З історії розвитку активних методів навчання відомо, що метод ситуаційного навчання з'явився у 1870 році в Гарвардській школі права завдяки Христофору Колумбу Ленгделлу. Спираючись на ідеї методу Сократа, він запровадив у навчальний процес роботу з первинними джерелами — судовими справами, апеляційними рішеннями та іншими юридичними документами. Студентам ставилися конкретні завдання, для яких розглядалися різноманітні варіанти розв'язання. Цей підхід поступово здобув визнання і був впроваджений у навчальні програми інших юридичних шкіл [1].

Кримінальне право є однією із найцікавіших галузей права, незважаючи на його складність. Дуже часто, саме від фахівців у галузі кримінального права залежить доля людини. Тому дуже важливо, щоб здобувачі вищої освіти не просто запам'ятовували положення Кримінального кодексу України, а й розуміли про що та чи інша норма, а також вміли: аналізувати конкретні ситуації, встановлювати наявність або відсутності складу конкретного кримінального правопорушення, надавати правильну кримінально-правову оцінку діям особи, відмежовувати суміжні кримінальні правопорушення, правильно вирішувати питання конкуренції норм, а також передбачати можливі правові наслідки.

Кейсовий метод допомагає формувати юридичне мислення, оскільки сприяє розвитку здатності логічного міркування, вчить правильно аргументувати свою позицію використовуючи правові та правозастосовні аргументи.

Разом з цим, під час роботи з кейсами, для правильної кваліфікації діяння, а іноді і для тлумачення закону, здобувачі працюють з правовими висновками Верховного суду та звертаються до практики ЄСПЛ, що сприяє глибшому розумінню змісту правових норм, формуванню навичок аналізу судової практики, а також розвитку критичного мислення.

Окремо, варто зазначити, що завдяки кейсовому методу у здобувачів вищої освіти формується дух змагання, що стимулює їх до глибшого аналізу матеріалу, активної участі в обговореннях і пошуку найкращих рішень у правових ситуаціях, що у свою чергу сприяє не лише розвитку критичного мислення, а й навичок переконливої аргументації та роботи в команді.

Тож на мою думку, саме кейсовий метод забезпечує більш якісну підготовку майбутніх юристів до практичної діяльності та сприяє виробленню у них стійкої правової позиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Рибачук-Ярова Т. В. Кейс-метод: історія розробки і використання методу в освіті. Київ, 2015. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/20538> (дата звернення: 07.10.2025).

Шведова Г.Л., к.ю.н, доц.,
доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу,
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

У сучасних умовах особливого значення набуває пошук ефективних педагогічних методик, здатних забезпечити якісну підготовку майбутніх правників. Підходи до викладання кримінально-правових дисциплін займає важливе місце у системі навчання студентів-правників. Вони спрямовані не лише на презентацію студентам теоретичних знань, а й на формування практичних навичок застосування кримінального законодавства, розвитку правосвідомості та культури.

Основною метою викладання кримінально-правових дисциплін є формування у студентів: ґрунтовних знань з кримінального права, кримінального процесуального права, кримінології та інших кримінально-правових дисциплін; навчання правильній кваліфікації кримінальних правопорушень та застосуванню відповідної норми права; навичок аналізу кейсів й правових ситуацій.

Ключовими завданнями підготовки правників з кримінально-правових дисциплін є: засвоєння студентами основних положень кримінально-правової науки; самостійності у роботі із законодавством; формування навичок критичного мислення; виховання необхідних етичних стандартів правничої професії [1, с. 6].

Сучасні підходи відповідної методики мають відрізнятися останніми досягненнями наук кримінально-правового циклу, системністю знань, безпосередній зв'язок науки з практикою, інтерактивними методами навчання та доступністю викладеного навчального матеріалу.

Поряд з традиційними формами викладання (лекційні заняття, семінарські, практичні) варто проводити заняття із моделювання судових процесів. Консультації та самостійна робота студентів сприятимуть кращому засвоєнню матеріалу студентами-правниками.

Варто звернути увагу і на ключові інтерактивні методи викладання: дискусії, мозкові штурми, кейс-методи, тренінги, мультимедійні презентації [2, с. 8].

Визначальною ознакою є практична спрямованість оцінювання знань студентів: студент повинен не лише відтворити матеріал, а й продемонструвати здатність застосовувати норми кримінального права.

Отже, сучасні тенденції викладання кримінально-правових дисциплін визначають сукупність елементів у відповідних підходах: міждисциплінарність, цифровізація, зв'язок з практикою, компетентність.

Таким чином, можна зробити висновок, що професійна методика викладання кримінально-правових дисциплін є головним чинником якісної підготовки правників. Вона забезпечує поєднання теоретичних знань із практичними навичками, сприяє розвитку критичного мислення та професійних компетенцій. В сучасних умовах є потреба постійного вдосконалення педагогічної майстерності, враховуючи як наукові досягнення, так і вимоги правозастосовної практики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за ред.: В.В. Сташис, В.Я. Тацій. 5-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2020. 528 с.
2. Вдовічен В.А., Вдовічена Л.І., Меленко О.В. Методика викладання правничих дисциплін: навч.-метод. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2022. 144 с.

**Шрамко С.С., к.ю.н., ст. дослідник,
завідувачка кафедри кримінального права та кримінології,
Навчально-науковий інститут права та психології
Національної академії внутрішніх справ,
м. Київ**

ІННОВАЦІЙНІСТЬ КРИМІНОЛОГІЇ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ТА ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

У сучасних умовах трансформації українського суспільства, глобалізації, розвитку інформаційних технологій та загострення викликів безпеки навчальна дисципліна «Кримінологія» набуває нового, інноваційного змісту. Вона перестає бути суто теоретичною наукою про причини та умови злочинності й перетворюється на міждисциплінарну сферу знань, що формує здатність майбутніх юристів аналізувати соціальні процеси, прогнозувати ризики криміногенності та пропонувати ефективні механізми запобігання.

Інноваційність кримінології в освітньому просторі полягає у поєднанні сучасних наукових концепцій, аналітичних технологій і практичних навичок, необхідних для забезпечення кримінологічно обґрунтованої безпекової політики держави.

На теперішній час освітній простір України знаходиться в процесі модернізації шляхом зміни концепції освіти та її кінцевих результатів. Професійні стандарти визначають перелік